

TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI KORUMA KAPSAMINDAKİ KİŞİLER İÇİN EĞİTİM HAKKI

SORULAR VE YANITLAR

Mülteci
Hakları
Merkezi

Refugee
Rights
Turkey

TEMMUZ 2021

TÜRKÇE

Bu kaynak, **Mülteci Hakları Merkezi (MHM)** tarafından Amerikalı sivil toplum kuruluşu **Refugee Solidarity Network (RSN)** ortaklığında yürütölen bir proje kapsamında hazırlanmıştır. Burada yer verilen bilgiler yalnızca bilgilendirme amaçlıdır.

Mülteci Hakları
Merkezi

Refugee Solidarity
Network

Türkiye'ye sığındım. Ben veya çocuğum Türkiye'de eğitim imkânlarından yararlanabilir miyiz?

Türkiye'de uluslararası koruma başvurusunda bulunmuş kişiler ve yaptıkları başvuru olumlu değerlendirilen uluslararası koruma statü sahibi kişiler, belirli koşulları sağladıkları takdirde Türkiye'deki ilköğretim, lise, üniversite, Türkçe eğitimi ve meslek eğitimi hak ve imkanlarından faydalanabilirler.

Henüz uluslararası koruma başvurusunda bulunmadım. Ben veya çocuğum Türkiye'deki eğitim imkanlarından faydalanabilir miyiz?

Türkiye'de uluslararası koruma başvuru sahipleri ve uluslararası koruma statü sahipleri için sağlanan hak ve hizmetlerden faydalanabilmeniz için öncelikle uluslararası koruma başvurusunda bulunmanız gerekmektedir. Eğitim imkanlarından herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın yararlanabilmek için en kısa zamanda hem kendi başvurunuzu hem de çocuğunuzun başvurusunu tamamlayarak İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından verilen, üzerinde '99' ile başlayan yabancı kimlik numaranızın olduğu Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi veya Uluslararası Koruma Statüsü Sahibi Kimlik Belgesi'ne sahip olmanız son derece önemlidir. Bu yabancı kimlik numarası eğitimin her aşamasına, Türkçe kurslarına ve mesleki eğitim imkanlarına ulaşmak için gerekli olacaktır.

Ben ve çocuğum uluslararası koruma başvuru sahibiyiz. Çocuğumu hangi okula gönderebilirim?

Türkiye'deki kanunlar uyarınca uluslararası koruma başvuru sahibi ve uluslararası koruma statü sahibi çocuklar da dahil olmak üzere Türkiye'deki tüm çocukların temel eğitimden yararlanma hakkı vardır. Dolayısıyla, çocuğunuzu devlet okullarına kaydettirebilirsiniz.

Devlet okullarında temel eğitim üç farklı kademedен oluşan 12 yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Bu sistem 4 yıl süreli ilkökul (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir. Devlet okullarında eğitim-öğretim dili Türkçedir.

Çocuğunuzu hangi okula kaydettirmeniz gerektiği konusunda daha detaylı bilgi almak istiyorsanız, oturduğunuz il veya ilçedeki Millî Eğitim Müdürlüğü'ne başvurabilirsiniz.

Çocuğumu okula nasıl kaydettirebilirim?

Çocuğunuz okul kaydı için öncelikle bulunduğunuz yerdeki İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'ne gidip size ve çocuğunuza ait İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından verilen '99' ile başlayan yabancı kimlik numarasını içeren Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi veya Uluslararası Koruma Statüsü Sahibi Kimlik Belgelerini sunmanız gerekmektedir. Okul kayıtları ikamet adresiniz esas alınarak yapıldığından, İlçe Nüfus Müdürlüğü'nden alacağınız, ikamet ettiğiniz adresi gösteren belgeyi de okul kayıt işlemleri esnasında yanınızda bulundurunuz. İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, evinize en yakın ve kapasitesi itibariyle müsait olan bir okula çocuğunuzun kaydını gerçekleştirecektir.

Çocuğunuzu kaydettireceğiniz sınıfa göre, sizlerden başka belgeler de talep edilebilmektedir. Bunların başında, çocuğunuzun daha önce aldığı eğitimi gösteren belgeler gelmektedir. Eğer çocuğunuzun daha önceki eğitim seviyesini gösteren belgeniz yoksa, çocuğunuzun hangi sınıfa yerleştirileceğine dair gerekli değerlendirmeyi İl veya İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde tesis edilen İlçe Eğitim Komisyonu yapacaktır. İlçe Eğitim Komisyonu mülakata ya da sözlü veya yazılı sınava dayalı bir seviye tespitinde bulunacak ve gerekli yönlendirme ve yerleştirmeyi bu değerlendirmeye göre gerçekleştirecektir.

Çocuğumu okula kaydettirdim. Diploma alabilecek mi?

Devlet okullarında okuyan öğrenciler başarı koşullarını yerine getirmeleri durumunda diploma alabilecektir.

Ancak çocuğunuz misafir öğrenci olarak kayıtlıysa, diploma alamayabilir. Böyle bir sorunla karşılaşmamak için, çocuğunuzun uluslararası koruma kaydını bir an önce tamamlayarak okul idaresini bu konuda bilgilendirmeniz önemlidir.

Çocuğumu devlet okuluna kaydettirirken herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Devlet okullarında eğitim ve öğretim ücretsizdir.

Çocuğumu liseye nasıl kaydettirebilirim?

8 yıllık ilk ve orta okul eğitimini tamamlayan çocuklar Türkiye’de liseye devam edebilirler. Liseye kayıt yaptırmak istediğiniz çocuğunuzun önceki eğitim durumunu gösteren belgeleri İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü’ne sunmalısınız.

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, gerekli değerlendirmeyi yaptıktan sonra çocuğunuzun kaydını hangi okula yaptırabileceğinizi size bildirecektir. Bu bildirimden ardından çocuğunuzla birlikte size bildirilen okula gitmeniz gerekmektedir. Bu esnada, çocuğunuza ait Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi veya Uluslararası Koruma Statüsü Sahibi Kimlik Belgesini mutlaka yanınızda bulundurunuz.

Liseye kayıt yaptırmak istediğiniz çocuğunuzun önceki eğitim durumunu gösteren herhangi bir belgenin bulunmaması durumunda, bunu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü’ne bildirmeniz gerekmektedir. Bu tür durumlarda, İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü yetkilileri çocuğunuzun hangi sınıftan eğitimine devam edeceğine karar verebilmek için seviye tespit değerlendirmesi yapacaklardır. Bu değerlendirme sonucunda, çocuğunuzun belirlenen okula ve sınıfa kaydını gerçekleştirebilirsiniz.

Eğer orta okul eğitimini Türkiye’de tamamladıysanız ve Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi türündeki okullardan birinde lise eğitimine devam etmek istiyorsanız Liselere Geçiş Sistemi (LGS) ismindeki sınavı girmeniz gereklidir. Bu sınava girebilmek için sınavın gerçekleştirildiği esnada bir ortaokula kayıtlı 8. Sınıf öğrencisi olmanız gerekmektedir.

Lise kaydı ile ilgili yaşayabileceğiniz sorunlar için İl veya İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri’ne başvurabilirsiniz.

Lise diploması ya da lise denklik belgesi almak için ne yapmalıyım?

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir lisede eğitimini başarıyla tamamlayanlara mezun oldukları okul tarafından bir lise diploması verilir.

Lise eğitiminizi Türkiye'de almadıysanız ve bu eğitimi belgeleyemiyorsanız, lise denklik belgesi almak için öncelikle Açık Öğretim Lisesi'ne kayıt yaptırmanız gerekmektedir.

Eğer 18 yaşından küçükseniz, bulunduğunuz ilçedeki İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne giderek lise eğitimine devam etmek üzere seviye tespit sınavına girerek bir liseye kaydolabilirsiniz.

Eğer 18 yaşından büyükseniz, yaşadığınız yerdeki Halk Eğitim Merkezi'ne bir önceki eğitiminizi gösteren karne, ortaokul diploması gibi belgelerle giderek Açık Öğretim Lisesi'ne kaydolabilirsiniz.

Lise eğitiminizi Türkiye'de almadıysanız ve bu eğitime ilişkin diploma belgeniz varsa, edindiğiniz diplomanın Türkiye'deki ortaöğretim kurumlarınca tanzim edilen ortaöğretim diplomalarına eşdeğer olduğunun tespiti amacıyla denklik belgesi almanız gerekmektedir. Bunun için Millî Eğitim Bakanlığı'nın <https://edenklik.meb.gov.tr/> internet sitesine veya oturduğunuz il veya ilçedeki Millî Eğitim Müdürlüğü'ne müracaat ederek işlemlerinizi yapabilirsiniz.

Ben ya da çocuğum açık ortaokula ya da açık liseye kaydolabilir miyiz?

Türkiye'de örgün eğitime çeşitli sebeplerle devam edememiş ya da edemeyecek olan kişiler için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanan açık ortaokul ve açık lise imkanları mevcuttur. Uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi kişiler de bu imkanlardan faydalanabilmektedirler.

Halihazırda beş açık öğretim kurumu bulunmaktadır: Açık Öğretim Ortaokulu, Açık Öğretim Lisesi, Mesleki Açık Öğretim Lisesi, İmam Hatip Açık Öğretim Lisesi ve Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu. Açık öğretim okullarında eğitim dili Türkçedir ve sınavlar da Türkçe yapılmaktadır.

Açık Öğretim Ortaokulu'na kayıt yaptırabilmek için en az 14 yaşını doldurmuş olma ve İlkokul 4. sınıfı tamamlamış olma şartı aranmaktadır. İlkokul eğitiminizi Türkiye dışında tamamladıysanız, öncelikle ilkokul diplomanızı bulduğunuz ilin İl Millî Eğitimi Müdürlüğü'ne sunarak denklik almalısınız. Denklik belgenizi aldıktan sonra Açık Öğretim Ortaokulu'na kayıt yaptırmak için başvuruda bulunabilirsiniz. Başvurularınızı bulduğunuz ilçedeki Halk Eğitim Merkezi'ne, Mesleki ya da Anadolu İmam Hatip Liselerine yapabilirsiniz. Eğer Türkçe dil beceriniz eğitiminize Türkçe olarak devam edebilecek seviyede değilse, sizden önce bir Türkçe dil kursuna ya da Türkçe okuma yazma kursuna kaydolmanız istenebilir.

Uzaktan eğitim imkanı sunan Açık Öğretim Lisesi, Mesleki Açık Öğretim Lisesi ve İmam Hatip Açık Öğretim Lisesi'ne kayıt yaptırmak için herhangi bir yaş sınırlaması yoktur. Ortaokul eğitimini Türkiye'de tamamlayan kişiler bu eğitimi başarıyla tamamladıklarını gösteren diplomalarıyla kayıt için başvurabilirler. Ortaokul eğitimini yurtdışında tamamlayan kişiler, İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne diplomalarını sunarak gerekli denklik işlemlerini tamamlayabilir ve alacakları denklik belgesiyle başvuruda bulunabilirler. Kayıt esnasında kimlik belgenizi ve ortaokul diplomanızı yanınızda bulundurmanız gerekmektedir. Kaydınızı bulduğunuz ilçedeki Halk Eğitim Merkezi'ne, Mesleki ya da Anadolu İmam Hatip Liselerinde yapabilirsiniz. Mesleki Açık Öğretim Lisesi veya İmam Hatip Açık Öğretim Lisesi'ne kayıt yaptıran öğrencilerin alacakları bazı meslek dersleri, buldukları yere en yakın örgün eğitim kurumunda verilmektedir.

Çıracılık ve kalfalık eğitimi veren Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu, ilk okulu tamamlamış kişiler için uzaktan mesleki eğitim veren bir okuldur. Kayıt için ilkokul diplomanızla ya da denklik belgenizle birlikte en yakın Halk Eğitim Merkezi'ne başvurabilirsiniz.

Açık öğretim imkanı sunan bu beş kurumla ilgili sorularınız için Millî Eğitim Bakanlığı'nın 147 numaralı hattını arayabilirsiniz. Kayıt ve ders seçme süreçleri ile diğer bütün detaylar için www.aol.meb.gov.tr ve www.maol.meb.gov.tr internet adreslerini ziyaret edebilirsiniz.

Açık Öğretim Lisesi, Mesleki Açık Öğretim Lisesi ve İmam Hatip Açık Öğretim Lisesi'ni başarıyla tamamlayan kişilerin aldıkları diploma lise

diploması olarak kabul edilmektedir. Eğer siz ya da çocuğunuz çeşitli sebeplerle orta okul ya da lise eğitimine tam zamanlı olarak eğitim veren bir örgün eğitim kurumunda devam edemiyorsanız, eğitiminizi uzaktan tamamlayarak bu kurumlardan alacağınız diploma ile Türkiye’de yükseköğrenime devam etme imkanı elde edebilirsiniz.

Uluslararası korumaya başvuran kişiler Türkiye’de üniversiteye gidebilir mi?

Uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahipleri, belirli koşulları sağladıkları takdirde Türkiye’de üniversiteye gidebilirler.

Yükseköğretime devam edebilmek için liseyi bitirmiş olma şartı aranmaktadır. Türkiye’deki örgün eğitim sistemi içindeki okullarda lise öğrenimini başarıyla tamamlayan kişiler ya da Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki açık lise eğitimini başarıyla tamamlamış kişiler bu şartı yerine getirmiş sayılırlar. Ancak lise eğitiminizi başka bir ülkede aldıysanız veya lise eğitiminizi tamamladığınızı belgeleyemiyorsanız lise denklik belgesi alabilmeniz için Açık Öğretim Lisesi’ne kayıt yaptırmanız gerekmektedir.

Türkiye’de yükseköğretime devam etmek isteyen tüm yabancılar, başvuruda bulunacakları üniversitenin açtığı Yabancı Öğrenci Sınavı’na (YÖS) girmeli ve yeterli akademik başarıyı göstermelidir. YÖS başvuruları ücrete tabi olabilir. Üniversiteler ayrıca kişinin aldığı eğitime dair çeşitli belgeler ile lise diploması ve benzeri belgeleri talep edebilir. Ayrıca, kayıt yaptırmak istenilen üniversite ve bölümün eğitim dilindeki akademik başarıınızı gösteren belgeler de istenebilmektedir. Başvuru koşulları ve ücretleri ile ilgili daha detaylı bilgi almak için üniversitelerin Yabancı Öğrenci Birimlerine başvurmanızı ya da internet sitelerini ziyaret etmenizi tavsiye ederiz.

Türkiye’de üniversite eğitimine devam edebilmeniz için uluslararası koruma başvurunuzu geri çekmek gibi bir zorunluluğunuz bulunmamaktadır. Girmeye hak kazandığınız üniversite, kayıtlı olduğunuz ilden farklı bir ilde ise, İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne başvuruda bulunarak kayıtlı olduğunuz ili değiştirme talebinde bulunmanız gerekecektir.

Üniversitelerin açık öğretim fakültelerine kayıt yaptırabilir miyim?

Uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi kişiler, belirli koşulları karşıladıkları takdirde, üniversitelerin açık öğretim fakültelerine kaydolabilmektedirler. Açık öğretim fakültelerinde sunulan programların önemli bir kısmının eğitim dili Türkçe olmakla birlikte farklı dillerde eğitim veren bölüm ve programlar da bulunmaktadır. Açık öğretim fakülteleri ve sunulan eğitim programlarıyla ilgili daha fazla bilgi almak ve kayıt koşullarını öğrenmek için üniversitelerin internet sitelerini ziyaret edebilirsiniz.

Üniversite eğitimim sırasında burs imkanlarından faydalanabilir miyim?

Türkiye’de üniversite okuyan öğrencilere çeşitli burs imkanları sağlanmaktadır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bünyesinde sağlanan “Türkiye Bursları” programı dahilinde, uluslararası koruma başvuru sahibi ve uluslararası koruma statü sahibi öğrenciler de yüksek öğretim burslarından faydalanabilmektedirler. Bu kapsamda sağlanan farklı burs programları hakkında daha detaylı bilgi edinmek için www.turkiyeburslari.gov.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

Türkiye’de yasal kalış hakkı bulunan yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye Bursları’nın haricinde T.C Vakıflar Genel Müdürlüğü Yüksek Öğrenim Bursu programına da başvurabilirler. Akademik başarıya bakılarak değerlendirilen bu burs programı dahilinde 8 aylık eğitim dönemi boyunca her ay belirli bir miktarda cep harçlığı verilmektedir. Daha fazla bilgi için vgm.gov.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

Üniversite öğrencilerine sağlanan diğer burs imkanlarıyla ilgili bilgi almak için sivil toplum kuruluşlarına ulaşabilirsiniz.

Türkçe öğrenmek istiyorum. Nereye başvurabilirim?

Türkçe öğrenmek isteyen çocuklar, gençler ve yetişkinler buldukları ildeki veya ilçedeki Halk Eğitim Merkezleri’ne başvuruda bulunabilirler. Halk

Eğitim Merkezleri'ne kaydolmak için bir ücret ödemeniz gerekmemektedir. Halk Eğitim Merkezlerine kayıt yaptırabilmek için Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi veya Statü Sahibi Kimlik Belgesi'ne ihtiyacınız olacaktır.

Ayrıca, çeşitli sivil toplum kuruluşları da Millî Eğitim Bakanlığı ile protokol dahilinde ücretsiz Türkçe dil kursları açmaktadır. Bu kurslardan da faydalanabilirsiniz.

Mesleki eğitim almak istiyorum. Hangi imkanlardan yararlanabilirim?

Bulduğunuz il veya ilçedeki Halk Eğitim Merkezleri'ne giderek buradaki mesleki eğitim kurslarına katılmak üzere başvuruda bulunabilirsiniz. Halk Eğitim Merkezleri'ne kaydolmak için bir ücret ödemeniz gerekmemektedir. Her Halk Eğitim Merkezi o yıl açacağı kursları kendi belirlemektedir ve talebe göre yeni kurslar açabilmektedir. Bu sebeple Halk Eğitim Merkezleri'ne giderek açılan kurslar hakkında bilgi edinmenizi tavsiye ederiz. Halk Eğitim Merkezleri'ne kayıt yaptırabilmek için Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi veya Statü Sahibi Kimlik Belgesi gerekmektedir.

Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) da çeşitli mesleki eğitim kursları bulunmaktadır. İŞKUR merkezlerine giderek mevcut kurslarla ilgili bilgi alabilirsiniz. Ayrıca, bazı sivil toplum kuruluşları da Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği dahilinde, ücretsiz meslek kursları açabilmektedirler.

Mülteci Hakları Merkezi bana hangi konularda yardım edebilir?

Mülteci Hakları Merkezi, Türkiye'de koruma arayan kişilere ücretsiz olarak bilgilendirme ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Türkiye'deki hukuksal koruma mekanizmalarına ve temel hak ve güvencelere erişimle ilgili sorularınız için bize başvurabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi'nin Türkiye devleti makamlarıyla veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'yle ilişkisi var mı?

Mülteci Hakları Merkezi bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Türkiye

makamları ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BM-MYK) ile ortak değildir. Ancak kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması için devlet makamlarıyla ve BMMYK ile iletişim kurmakta ve işbirliği yapmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi'nin hizmetlerinden yararlanmam için herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Mülteci Hakları Merkezi'nin sağladığı tüm hizmetler tamamen ücretsizdir. Sağladığımız hizmetler karşılığında sizden herhangi bir ücret ya da maddi karşılık talep eden kişileri gecikmeksizin bize bildirmenizi rica ediyoruz. Bu konudaki bilgilendirmeniz tamamen gizli tutulacaktır.

Sizinle telefonda ya da yüz yüze paylaştığım bilgi veya belgeleri başka kişi veya kurumlarla paylaşacak mısınız?

Mülteci Hakları Merkezi, destek sağladığı kişilerin bilgi ve belgelerinin gizliliğini korumakta ve kendilerinin rızası olmaksızın bu bilgi ya da belgeleri hiçbir şekilde üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşmamaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi'ne nasıl ulaşabilirim?

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, hak ve yükümlülükleriniz konusunda bilgi almak ve Türkiye sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili hukuki destek hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri arasında bize ulaşabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi
Refugee Rights Turkey

Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Kat: 4

Şişhane, Beyođlu – İstanbul

T: +90 212 292 48 30

F: +90 212 292 48 33

E: info@mhd.org.tr

Türkiye’de yaşayan mülteci ve sığınmacılar için hazırladığımız bilgi kitapçıkları ve videolarımızın tamamına kurumsal internet sitemizin Yayınlar bölümünden:

<https://www.mhd.org.tr>

veya 2019 Nisan ayında kullanıma açılan
“Mülteciler İçin İnternet Bilgi Platformu’muzdan”
erişebilirsiniz:

<https://multecihaklari.info>
<https://refugeerights.info>